

บทที่ 5

อภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางเหมาะสมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอองครักษ์ จังหวัดสุโขทัย ซึ่งมีการอภิปรายผล สรุปและข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

อภิปรายผล

1. การศึกษาปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอองครักษ์ จังหวัดสุโขทัย

1) การศึกษาสภาพปัญหาตามแนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม

ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น พบว่า ปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ดิ้นรนเพื่อแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการ มนุษย์ได้ทดลองปฏิบัติสิ่งแปลกๆใหม่ๆนี้อยู่เสมอ จากผลของการคิดค้นและจัดการลองผิดลองถูก (Trials and Errors) นี้เอง ได้กลายมาเป็นแบบแผนพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม และเมื่อความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมตลอดไป สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงในความต้องการของชุมชนทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้น มีความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆที่สังคมกำหนดขึ้นเองทำให้เปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิม วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนได้ การมีประชากรมากขึ้นจำเป็นต้องอาศัยการผลิตแบบอุตสาหกรรมการใช้เครื่องมือเครื่องจักรในการผลิตและมีการผลิตระบบโรงงาน (Factory System)

2) การศึกษาสภาพปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอองครักษ์ จังหวัดสุโขทัย โดยการสอบถาม พบว่า เนื่องจากมีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน มีความเสื่อมคุณภาพของเนื้อดิน น้ำท่วม ลมพายุ ความแห้งแล้ง และความหนาวจัดทำให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงในความต้องการจำเป็นต้องแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการของตนเองที่เพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ใส่ใจในวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการติดต่อสื่อสารด้วยมือถือรุ่นใหม่ ทำให้ขาดการสื่อสารตามวัฒนธรรมเดิม และมีพัฒนาการของความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆทำให้ผู้คนมีการเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิม

จากแนวคิด หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นและและลงพื้นที่ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาส จังหวัดสุโขทัย มีสภาพปัญหาที่เกิดจากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ กับสภาพปัญหาในพื้นที่จริงมีความใกล้เคียงกันเป็นอย่างมาก อาจ**เนื่องมาจาก**วัฒนธรรมมีความสำคัญเท่าเทียมกันทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ทั้งนี้ คนในสังคมจะต้องช่วยกันดูแลวัฒนธรรมทั้งสองด้านให้สมดุล ไม่ให้วัฒนธรรมด้านใดด้านหนึ่งบกพร่องหรือขาดหายไป เช่น หากวัฒนธรรมทางวัตถุเจริญ แต่วัตถุทางด้านจิตใจไม่เจริญตามแล้วความหายนะก็ย่อมเกิดขึ้นได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ อรรถพร คำธ (2557:16 มิถุนายน) กล่าวโดยสรุปได้ว่า เนื่องจาก ยังมีการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมยังไม่เป็นรูปธรรมมากนัก ขาดการติดตามและการประสานงานจากหน่วยงานที่ให้การส่งเสริมด้านวัฒนธรรม ความร่วมมือในระบบเครือข่ายที่ไม่มีการเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ยังมีแนวทางการปฏิบัติงานไม่ชัดเจนขาดการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงตามกรอบแผนงานนโยบายจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานวัฒนธรรม ในการพัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นอันจะลงไปสู่นักเรียน และชุมชน และสอดคล้องกับ จิตาภา จิตต์วิญญาน (2550 : 14) กล่าวโดยสรุปได้ว่า วัฒนธรรม มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ แต่เมื่อคำนึงถึงกระบวนการทางวัฒนธรรม จะพบว่า วัฒนธรรมเป็นสิ่งเผยแพร่หรือกระจายจากสังคมหนึ่งไปสู่สังคมหนึ่ง ซึ่งบางครั้งก็เข้าไปครอบงำวัฒนธรรมเดิม จนทำให้วัฒนธรรมเดิมถูกลืมเลือน และลดความสำคัญลงไป โดยเฉพาะวัฒนธรรมดั้งเดิมซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากอดีต และเป็นวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ซึ่งถ้าหากวัฒนธรรมเดิมสิ้นสูญหรือถูกกลืนโดยวัฒนธรรมสังคมอื่น สังคมนั้นย่อมหมดความเป็นตัวของตัวเอง ดังนั้น การสืบสานวัฒนธรรมไทยของสังคมจึงมีความสำคัญต่อความคงทนอยู่ของชาติอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงต้องเร่งให้มีการแก้ไข ปรับปรุง และสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ

3) การศึกษาปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 กรณีศึกษาตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาส จังหวัดสุโขทัย โดยการสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกัน คือ มีสภาพปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญากรณีศึกษาตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาส จังหวัดสุโขทัย ที่ควรหาแนวทางในการแก้ไข อาจ**เนื่องมาจาก**ทุกชุมชนและท้องถิ่นต่างมีวัฒนธรรมที่ดี มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมยึดมั่นในหลักชยัน ประหยัด อุดหนุน ความมีระเบียบวินัยที่ดีงาม ทั้งนี้ วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม การศึกษาวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคมเจตคติความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้องวัฒนธรรมทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม เพราะวัฒนธรรมคือกรอบหรือแบบแผนของ การดำรงชีวิตทำให้เกิดมีพฤติกรรมเป็นแบบเดียวกัน มีสภาวะที่แตกต่างจากสัตว์ และสามารถทำให้เข้ากับคนพวกอื่นในสังคมเดียวกันได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2554) สรุปได้ว่า วัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษแต่โบราณกาล วัฒนธรรมประจำชาติของไทยมีทั้งในรูปของขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา การแต่งกาย และในรูปของศิลปวัตถุ ปรากฏให้เห็นอยู่โดยทั่วไป แต่ในปัจจุบันความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการสื่อสาร คมนาคม ธุรกิจและการค้าต่างๆ มีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมจากแบบอย่างที่เคยปฏิบัติกันมาแต่ดั้งเดิมเป็นอันมาก ทำให้วัฒนธรรมที่ดั้งเดิมบางอย่างของไทยที่ควรสงวนและรักษาไว้ค่อยๆ เลือนหรือถูกทำลายไปและถูก

วัฒนธรรมจากต่างชาติเข้ามาแทนที่อย่างรวดเร็ว ซึ่งเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วผ่านกระแสโลกาภิวัตน์และโลกไซเบอร์ทำให้คนไทยมุ่งแสวงหาความสุขและสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เกิดเป็นวัฒนธรรมย่อยร่วมสมัยที่หลากหลายในรูปแบบการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกันมีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าส่วนรวม ขณะที่ภาคส่วนต่างๆ ได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมต่างๆ แต่การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวมยังอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ ความสัมพันธ์แบบเครือญาติที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเริ่มหมดไป พฤติกรรมการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวเป็นแบบต่างคนต่างอยู่สัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีความเปราะบางจนนำไปสู่ปัญหาทางสังคมเพิ่มขึ้น

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยการสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกัน คือ มีความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา กรณีศึกษาตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ที่ควรรหาแนวทางในการแก้ไข
อาจเนื่องมาจาก วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมการศึกษาวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคมเจตคติความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้อง เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปส่งผลให้วัฒนธรรมเสื่อมถอย ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ทั้งนี้ วัฒนธรรมมีความสำคัญเท่าเทียมกันทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ คนในสังคมจะต้องช่วยกันดูแลวัฒนธรรมทั้งสองด้านให้สมดุลไม่ให้วัฒนธรรมด้านใดด้านหนึ่งบกพร่องหรือขาดหายไป หากวัฒนธรรมทางวัตถุเจริญ แต่วัตถุทางด้านจิตใจไม่เจริญตามแล้วความเสียหายต่อชุมชนและสังคมได้เช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับ คณาจารย์มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551 : 5) ได้กล่าวถึงความสำคัญของวัฒนธรรมไว้ว่า วัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ช่วยให้มนุษย์และสังคมพัฒนาขึ้นโดยลำดับอย่างไม่มีที่สิ้นสุด แต่ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถของมนุษย์ในการปรับปรุง รับเอา หรือสร้างสรรค์วัฒนธรรมที่เหมาะสมขึ้นเอามาใช้ ถ้าวัฒนธรรมมีคุณค่าเหมาะสมก็สามารถช่วยให้สังคมเจริญขึ้นได้มากเป็นเงาตามตัว และความเหมาะสมของวัฒนธรรมก็คือการก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินชีวิตในสังคม และสอดคล้องกับบอรรณี ต้นศิริ (2549 : 257) กล่าวโดยสรุปได้ว่า เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นจึงมีความจำเป็นสำคัญในการรักษา ส่งเสริมและการพัฒนาวัฒนธรรม ได้แก่ 1) ส่งเสริมให้มีการวางแผนวัฒนธรรมในแผนระยะยาวและแผนระยะสั้น และแผนระดับชาติและระดับท้องถิ่นเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประสานแผนและระดมสรรพกำลังด้านทรัพยากรเพื่อการพัฒนาวัฒนธรรมระหว่างหน่วยงานของรัฐ เอกชน และระหว่างประเทศ บ่อเกิดสำคัญของการประเพณีปฏิบัติ และการดำเนินชีวิตของประชาชน 3) ในการวางแผนพัฒนาวัฒนธรรมไม่จำกัดอยู่เฉพาะการทำนุบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมเพียงอย่างเดียว ควรพัฒนาคนให้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักในคุณค่าของวัฒนธรรมมีความริเริ่มสร้างสรรค์ และมีคุณภาพชีวิตที่เหมาะสมแก่ยุคสมัย

3. การศึกษาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไทรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาของการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญา ในชุมชน ได้แก่ 1) โรงเรียนในชุมชนช่วยรณรงค์และอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาพื้นบ้านให้กับลูกหลานหรือเยาวชนรุ่นใหม่ 2) สถาบันครอบครัวหรือพ่อแม่ ผู้ปกครองช่วยกัน

ปลูกฝังให้ลูกหลานได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญาในชุมชน 3) จัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญา ในชุมชนไว้ให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาซึ่งอาจทำเป็นสื่อออนไลน์ 4) การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญาในชุมชน จะต้องเริ่มอนุรักษ์และสืบสานจากตัวเองก่อน 5) โรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับลูกหลานและเยาวชนในชุมชน 6) ประสานงานองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนช่วยในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น 7) มีการจัดทำเป็นสื่อต่าง ๆ และมีการถ่ายทอดวันละ 1 ชม. 8) โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับการสืบสานและถ่ายทอดวัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สัปดาห์ละ 1 วัน 9) การสอนทำอาหารท้องถิ่นให้นักเรียนได้กินในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2549 : 20) ได้สรุปแนวทางการรักษาวัฒนธรรม ไว้ดังนี้ 1) การเข้าใจในเรื่องความหลากหลายทางศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีกล่าวคือ สังคมวัฒนธรรมไทยเป็นสังคมแห่งความหลากหลาย ที่มีกลุ่มคนที่มีศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณีที่หลากหลายร่วมกัน การอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์ในสังคมแห่งความหลากหลายนี้คนในท้องถิ่นจำเป็นต้องมีความเข้าใจในวัฒนธรรมอื่นๆที่อยู่แวดล้อมตน 2) การกระตุ้นให้ท้องถิ่นเห็นถึงความสำคัญและภาคภูมิใจในศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของตน อันจะนำมาสู่การมีจิตสำนึกและการรวมตัวของคนในท้องถิ่นเพื่อทำงานด้านการอนุรักษ์และพัฒนาศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณีในท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น ในการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีท้องถิ่น ทั้งในส่วนของการแสดงความคิดเห็นและการลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความสำนึกร่วมของคนในท้องถิ่นในการดูแลรักษาศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และจารีตประเพณีของตน 4) การดำเนินกิจกรรมด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณีในท้องถิ่นอันเป็นการเผยแพร่ สืบสาน อนุรักษ์ และพัฒนาวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ยังคงดำรงอยู่อย่างยั่งยืนท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก และก่อประโยชน์ให้กับท้องถิ่น 5) การจัดทำฐานข้อมูลองค์ความรู้ท้องถิ่นในรูปของการศึกษาวิจัย กล่าวคือ คนในท้องถิ่นทำหน้าที่สำรวจ ค้นคว้า และบันทึกองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับภูมิปัญญา ภาษา และวัฒนธรรมพื้นบ้านของตนเอง เพื่อเผยแพร่และธำรงไว้สืบไป และ 6) การสร้างเครือข่ายการเฝ้าระวังสายใยวัฒนธรรม ส่งเสริมให้สังคมสร้างและขยายเครือข่ายการเรียนรู้ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และจารีตประเพณีในท้องถิ่นตนเองหรือท้องถิ่นอื่นอย่างบูรณาการ และสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้เสนอแนะบทบาทของสถานศึกษาและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมไว้ 8 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวิจัยวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาและการเก็บรวบรวมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะที่เป็นภูมิธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ 2) ด้านการอนุรักษ์วัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมวัฒนธรรมตามประเพณีและเทศกาลต่างๆ สร้างจิตสำนึกของความเป็นคนท้องถิ่นที่ต้องร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นรวมทั้งสนับสนุนให้มีพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อแสดงวิถีชีวิต ความเป็นมาของชุมชน อันจะสร้างความรู้และความภาคภูมิใจในชุมชนท้องถิ่นด้วย 3) ด้านการฟื้นฟูวัฒนธรรม หมายถึง การเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายไปหรือกำลังเสื่อมสลายไป มาทำให้มีคุณค่าและสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของท้องถิ่น โดยเฉพาะพื้นฐานทางจริยธรรม คุณธรรมและค่านิยมรวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่น 4) ด้านการพัฒนาวัฒนธรรม หมายถึง การริเริ่ม สร้างสรรค์และปรับวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัยและเกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน โดยใช้วัฒนธรรมเป็นพื้นฐานในการรวมกลุ่มพัฒนาอาชีพและการ

ผลิตสินค้าและบริการทางวัฒนธรรม การป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ต่างๆ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 5) ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรม หมายถึง การนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบรอบด้านแล้ว ไปถ่ายทอดให้ประชาชนและเยาวชนเกิดความเข้าใจ ตระหนักในคุณค่าคุณประโยชน์และประเพณีปฏิบัติอย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับยุคสมัย โดยผ่านสถาบันทางการศึกษาและกิจกรรมทางวัฒนธรรมต่างๆ 6) ด้านการส่งเสริมกิจกรรมวัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่าย เครือญาติภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล และชุมชนต่างๆ ได้จัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ทั้งกิจกรรมตามประเพณี และกิจกรรมที่จัดดำเนินการเป็นโครงการตามความถนัดและความสนใจ และได้นำผลงานและกิจกรรมทางวัฒนธรรมของเครือข่ายญาติภาคีสมาชิกต่างๆ มาเผยแพร่และเชิดชูให้แพร่หลายโดยสื่อและวิธีการต่างๆ 7) ด้านการเสริมสร้างเอตทัคคะทางวัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมและสนับสนุนพัฒนาศักยภาพของชาวบ้านและผู้ดำเนินงานด้านวัฒนธรรมต่างๆ ให้มีโอกาสได้แสดงศักยภาพทางวัฒนธรรมและพัฒนาความรู้ความสามารถทางวัฒนธรรมได้อย่างเต็มที่ จัดให้มีการยกย่องเชิดชูเกียรติและประกาศเกียรติคุณในระดับที่สูงขึ้นไป 8) ด้านการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอย่างกว้างขวาง เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน โดยมีการเผยแพร่วัฒนธรรมท้องถิ่นต่างๆ โดยสื่อและวิธีการต่างๆ และได้ส่งเสริมสนับสนุนเผยแพร่และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชนและท้องถิ่นต่างๆอย่างกว้างขวาง รวมทั้งประเทศเพื่อนบ้านในกรณีที่มีชายแดนติดกันด้วย

สรุปผล

1. การศึกษาปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษา ตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย สรุปได้ว่า ปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม เนื่องจากวัฒนธรรมย่อมเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมเกิดขึ้นจากการที่มนุษย์ดิ้นรนเพื่อแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการ มนุษย์ได้ทดลองปฏิบัติสิ่งแปลกๆใหม่ๆ น้อยอยู่เสมอ จากผลของการคิดค้นและจัดการลองผิดลองถูก (Trials and Errors) นี้เอง ได้กลายมาเป็นแบบแผนพฤติกรรมหรือวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม และเมื่อความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด เป็นเหตุให้มีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมตลอดไป สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง มีการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ มีการเปลี่ยนแปลงในความต้องการของชุมชนทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป มีการเปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้น มีความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สังคมกำหนดขึ้นเองทำให้เปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิม วัฒนธรรมอาจเปลี่ยนได้ การมีประชากรมากขึ้นจำเป็นต้องอาศัยการผลิตแบบอุตสาหกรรมการใช้เครื่องมือเครื่องจักรในการผลิตและมีการผลิตระบบโรงงาน (Factory System) เนื่องจากมีการปรับปรุงดัดแปลงวัฒนธรรมเดิมให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน มีความเสื่อมคุณภาพของเนื้อดิน น้ำท่วม ลมพายุ ความแห้งแล้ง และความหนาวจัดทำให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไป ชาวบ้านมีการเปลี่ยนแปลงในความต้องการจำเป็นต้องแสวงหาสิ่งตอบสนองความต้องการของตนเองที่เพิ่มขึ้นเป็นผลทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไป มีการ

เปลี่ยนแปลงทางสิ่งแวดล้อมทางสังคม ทำให้เยาวชนรุ่นใหม่ไม่ใส่ใจในวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการติดต่อสื่อสารด้วยมือถือรุ่นใหม่ ทำให้ขาดการสื่อสารตามวัฒนธรรมเดิม และมีพัฒนาการของความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ทำให้ผู้คนมีการเปลี่ยนทัศนคติและความเชื่อเดิม

ดังนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกัน คือ มีสภาพปัญหาการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ที่ควรหาแนวทางในการแก้ไข **อาจเนื่องมาจาก**ทุกชุมชนและท้องถิ่นต่างมีวัฒนธรรมที่ดี มีทัศนคติในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมยึดมั่นในหลักชยัน ประหยัด อุดหนุน ความมีระเบียบวินัยที่ดีงาม ทั้งนี้ วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคม การศึกษาวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคมเจตคติความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้อง วัฒนธรรมทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในสังคม เพราะวัฒนธรรมคือกรอบหรือแบบแผนของ การดำรงชีวิต ทำให้เกิดมีพฤติกรรมเป็นแบบเดียวกัน มีสภาวะที่แตกต่างจากสัตว์ และสามารถทำให้เข้ากับคนพวกอื่นในสังคมเดียวกันได้

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยการสอบถาม พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ มีความเห็นตรงกัน คือ มีความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญา กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ที่ควรหาแนวทางในการแก้ไข **อาจเนื่องมาจาก** วัฒนธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญหรือความเสื่อมของสังคมและเป็นเครื่องกำหนดชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสังคมการศึกษาวัฒนธรรมจะทำให้เข้าใจชีวิตความเป็นอยู่ ค่านิยมของสังคมเจตคติความคิดเห็นและความเชื่อถือของบุคคลได้อย่างถูกต้อง เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนไปส่งผลให้วัฒนธรรมเสื่อมถอย ทำให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม ทั้งนี้ วัฒนธรรมมีความสำคัญเท่าเทียมกันทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ คนในสังคมจะต้องช่วยกันดูแลวัฒนธรรมทั้งสองด้านให้สมดุลไม่ให้วัฒนธรรมด้านใดด้านหนึ่งบกพร่องหรือขาดหายไป หากวัฒนธรรมทางวัตถุเจริญ แต่วัตถุทางด้านจิตใจไม่เจริญตามแล้วความเสียหายต่อชุมชนและสังคมได้เช่นกัน

3. การศึกษาแนวทางที่เหมาะสมกับบริบทในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย โดยจัดการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาของการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญา ในชุมชน ได้แก่ 1) โรงเรียนในชุมชนช่วยรณรงค์และอนุรักษ์วัฒนธรรมภูมิปัญญาพื้นบ้านให้กับลูกหลานหรือเยาวชนรุ่นใหม่ 2) สถาบันครอบครัวหรือพ่อแม่ ผู้ปกครองช่วยกันปลูกฝังให้ลูกหลานได้ตระหนักถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญาในชุมชน 3) จัดทำฐานข้อมูลพื้นฐานวัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญา ในชุมชนไว้ให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสศึกษาซึ่งอาจทำเป็นสื่อออนไลน์ 4) การอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ ภูมิปัญญาในชุมชน จะต้องเริ่มอนุรักษ์และสืบสานจากตัวเองก่อน 5) โรงเรียนที่อยู่ในท้องถิ่นจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับลูกหลานและเยาวชนในชุมชน 6) ประสานงานองค์กรภายนอกเข้ามามีส่วนช่วยในการอนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น 7) มีการจัดทำเป็นสื่อต่าง ๆ และมีการถ่ายทอดวันละ 1 ชม. 8) โรงเรียนที่อยู่ในชุมชนควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับการสืบสานและถ่ายทอด

วัฒนธรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น สัปดาห์ละ 1 วัน 9) การสอนทำอาหารท้องถิ่นให้นักเรียนได้กินในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อศึกษาปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางเหมาะสมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอที่คาดว่าจะเกิดประโยชน์หรือการต่อยอดงานวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะการนำวิจัยไปใช้

องค์การบริหารส่วนตำบล จะต้องให้ความสำคัญและยอมรับต่อสภาพปัญหา ความต้องการจำเป็นในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อจะสามารถที่จะรักษาวัฒนธรรมที่ดั้งเดิม ประเพณีต่าง ๆ ที่ได้ปฏิบัติกันมา รวมถึงนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ใหม่สร้างความโดดเด่นให้แก่ชุมชนและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหา ความต้องการจำเป็นและแนวทางเหมาะสมในการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น กรณีศึกษาตำบลไกรนอก อำเภอกงไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เป็นการลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานเท่านั้น หากจะดำเนินงานให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาจำเป็นจะต้องดำเนินการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ โดยพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น และควรจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นตามศาสตร์พระราชาเพื่อพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น